

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer	2222984
Onderwerp	Langjarige opvanglocatie Wageningselaan 2 - Veenendaal
Team	Beleid Economie Werk en Inkomen
Datum raadsvergadering	20 maart 2025
Programma	Sociale leefomgeving
Inlichtingen bij behandelaar	Theona Zeeuwe
Telefoonnummer	06 13 888 301
E-mailadres	theona.zeeuwe@veenendaal.nl

Aan de leden van de raad,

Beslispunten

1. In te stemmen met het realiseren van een langjarige opvanglocatie van circa 250 opvangplekken voor een periode van 20 jaar en het realiseren van 48 flexwoningen aan de Wageningselaan 2 in Veenendaal.
2. In te stemmen met de concept bestuursovereenkomst en de bijbehorende werkafspraken met het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) zoals opgenomen in bijlage 1 en 2.

Waarom naar de raad?

De gemeente Veenendaal vangt sinds augustus 2022 asielzoekers op. Aan de Wageningselaan 2 zijn hiervoor op dit moment 236 (crisis nood-) opvangplekken beschikbaar. Al geruime tijd hebben wij overleg met het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) over de transformatie van deze (crisis)noodopvanglocatie onder verantwoordelijkheid van de gemeente naar een langjarige opvanglocatie onder verantwoordelijkheid van het COA.

Ook de afgelopen maanden hebben de gesprekken met het COA niet stilgestaan. Tijdens de beeldvormende vergadering van 14 mei 2024 hebben wij de status van de plannen op dat moment met u gedeeld en hebben wij samen met u stilgestaan bij de visie van de gemeente Veenendaal op de opvang van asielzoekers. U heeft ons daarbij ook diverse aandachtspunten meegegeven voor de vervolgesprekken met het COA, zoals integratie in de samenleving, financiële afspraken, verantwoordelijkheden en (lokale) samenwerkingen. De onderhandelingen met het COA hebben geleid tot goede en concrete afspraken. Het college wil nu dan ook een bestuursovereenkomst met het COA afsluiten voor een langjarige asielopvanglocatie voor circa 250 opvangplekken voor een periode van 20 jaar aan de Wageningselaan 2 in Veenendaal en 48 flexwoningen.

Voordat het college hiertoe besluit wordt de raad, conform eerdere afspraken, gevraagd een besluit te nemen over het vestigen van een langjarige opvanglocatie in Veenendaal.

Inleiding

Sinds augustus 2022 is in het voormalige hoofdkantoor van de BelCompany aan de Wageningsesteen 2 in Veenendaal tijdelijk een crisisnoodopvang (CNO) voor asielzoekers gehuisvest. Op 27 juni 2023 heeft het college de bereidheid uitgesproken om, binnen de wettelijke kaders en mogelijkheden, te onderzoeken of het mogelijk is om op deze locatie een langjarige opvanglocatie te vestigen. In eerste instantie is toen gesproken over 300 opvangplekken voor een periode van 15 jaar.

Het blijkt voor ons als gemeente in samenwerking met marktpartijen niet mogelijk om tegen acceptabele voorwaarden in het pand zelfstandige wooneenheden te realiseren. De voornaamste reden hiervoor is de verouderde staat van het gebouw in combinatie met de monumentenstatus en de aankoopprijs van het pand.

Uit een haalbaarheidstoets door het COA blijkt dat een invulling van dit pand als langjarige opvanglocatie wel haalbaar is. Het COA neemt daarbij de kosten voor aankoop en verbouwing voor haar rekening. Het COA heeft (mondeling) overeenstemming met de eigenaar van het pand om de locatie aan te kopen. Na de aankoop transformeert het COA de locatie tot een langjarige opvanglocatie waarin zij circa 250 mensen kan opvangen. De businesscase, die gelet op de hoge aankoopprijs van het pand voor het COA onder druk staat, is haalbaar bij een periode van 20 jaar.

Voor de start van de verbouwing worden 48 flexibele woonunits op het huidige voorterrein geplaatst. Deze flexunits worden in eerste instantie ingezet voor de tijdelijke huisvesting van een deel van de asielzoekers die nu opgevangen worden in de crisisnoodopvang (CNO). Zodra de verbouwing is afgerond verhuizen de asielzoekers (terug) naar het voormalige Belcompany-gebouw. In en om het gebouw worden voorzieningen gerealiseerd in de vorm van werk- en studieplekken en een ontmoetingsruimte (het community café). Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk voorzieningen zowel toegankelijk zijn voor bewoners van de opvanglocatie, als voor bewoners van de flexwoningen, omwonenden en overige belangstellenden. De flexibele woonunits komen na de verbouwing beschikbaar voor Veenendaalse inwoners, bijvoorbeeld voor Veenendaalse jongeren. Ook is een deel van de flexwoningen beschikbaar voor de huisvesting van statushouders.

De bestuursovereenkomst biedt het kader waarmee de gemeente Veenendaal tot overeenstemming wil komen met het COA om een langjarige opvanglocatie in de gemeente Veenendaal te realiseren. De bestuursovereenkomst en de werk- en financiële afspraken die we met het COA maken hebben betrekking op de langjarige locatie en gaan in op het moment dat het pand (na verbouwing) in gebruik wordt genomen. Het COA houdt vooralsnog rekening met een verbouwingsperiode van circa 2,5 jaar. Het moment van ingebruikname wordt daarmee vooralsnog ingeschat op 2028.

Voor de periode na 1 juli 2025 (tot dan is er in principe een CNO onder verantwoordelijkheid van het college) tot de start van de verbouwing en de periode tijdens de verbouwing moeten we nog afspraken maken met het COA. Dit kan echter pas nadat er een besluit is genomen omtrent de langjarige opvanglocatie.

Sinds 1 februari 2024 is in Nederland de Spreidingswet van kracht. Daarmee krijgen gemeenten structureel de wettelijke taak/verplichting een aantal opvangplekken voor asielzoekers te realiseren in een bepaalde periode (taakstelling asielopvang). De gemeente Veenendaal moet, volgens het

verdeelbesluit van 20 december 2024, 370 asielplekken realiseren. Daarmee is deze locatie niet voldoende om de totale taakstelling in te vullen. Het college onderzoekt de mogelijkheden voor een aanvullende locatie voor de resterende taakstelling (120 opvangplekken). De behandeling van asielaanvragen in Nederland duurt op dit moment lang. In combinatie met het feit dat er een woningtekort is en het daardoor ook langer duurt voordat statushouders gehuisvest worden en uitstromen uit de opvanglocaties neemt de landelijke (asiel)opgave toe.

Naast de wettelijke taak om asielzoekers op te vangen heeft de gemeente de wettelijke taak om statushouders te huisvesten en opvang voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren. Los van de wettelijke taak voor het opvangen van vluchtelingen, voelt de gemeente ook de morele plicht om een eerlijk aandeel te leveren in de opvang van mensen die het nodig hebben.

Samenvatting

Al geruime tijd hebben wij overleg met het COA om de tijdelijke CNO (onder verantwoordelijkheid van het college) te transformeren naar een langjarige opvanglocatie onder verantwoordelijkheid van het COA. De onderhandelingen met het COA hebben geleid tot goede en concrete afspraken. Het college wil nu dan ook een bestuursovereenkomst met het COA afsluiten voor een langjarige asielopvanglocatie voor circa 250 opvangplekken voor een periode van 20 jaar aan de Wageningsesteenweg 2 in Veenendaal.

De bestuursovereenkomst borgt dat de uitvoering door het COA aansluit op de Utrechtse aanpak en VISA | Veenendaal, de visie van de gemeente Veenendaal. Daarin staan, vanaf de eerste dag dat een asielzoeker in Veenendaal is, zingeving, werk en integratie in de samenleving centraal. We hebben een uitgesproken aanpak over op welke manier we het goede kunnen doen. We benutten hierbij de kennis en kunde die wij de afgelopen ruim twee jaar hebben opgehaald en denken in kansen en uitdagingen. Het is onze ambitie de huidige aanpak voort te zetten en uit te bouwen, ook als de locatie omgezet wordt in een opvanglocatie onder verantwoordelijkheid van het COA. Uitgangspunt is om met het COA af te spreken dat vluchtelingen die een status krijgen zoveel mogelijk in Veenendaal, of omgeving, blijven wonen zodat het opgebouwde netwerk, de vertrouwde omgeving, school en werk behouden blijven.

In de bestuursovereenkomst en aanvullende werkafspraken worden afspraken gemaakt om de leefbaarheid en veiligheid op de locatie en in de openbare ruimte rondom de locatie te borgen en zijn de (uitvoerings- en financiële) afspraken rondom VISA | Veenendaal vastgelegd.

Op het voorterrein van de langjarige opvanglocatie worden 48 flexwoningen geplaatst. Deze flexwoningen worden tijdens de verbouwing van de opvanglocatie door het COA ingezet als tijdelijke (nood)opvangvoorziening. Zodra het COA het (verbouwde) pand in gebruik neemt, worden de woningen overgedragen aan de gemeente Veenendaal en worden deze woningen toegevoegd aan de Veenendaalse woningvoorraad. Deze woningen gaan dan bewoond worden door Veenendaalse jongeren, spoedzoekers en statushouders. Over de juridische aspecten van deze overdracht en exploitatie van deze woningen worden nadere afspraken gemaakt met het COA en de woningcorporatie VeenVesters.

Het COA is verantwoordelijk voor het planologische traject voor zowel de verbouwing van de langjarige opvanglocatie als ook van de plaatsing van de flexwoningen op het voorterrein. De gemeente en het COA hebben afgesproken dat het COA in dit traject een proactieve houding heeft.

Op korte termijn dienen zij een conceptaanvraag in die zal worden behandeld aan de Omgevingstafel. Indien de Omgevingstafel een positief advies uitbrengt en er een positief Welstandsadvies is afgegeven kan het COA een aanvraag voor de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) indienen. Uw raad wordt vervolgens gevraagd om bindend advies hierover uit te brengen. Als in plaats van een BOPA wordt gekozen voor een wijziging van het Omgevingsplan, dan is uw raad bevoegd om die wijziging vast te stellen.

Beoogd resultaat

1. Structureel voorzien in een groot deel van de wettelijke taakstelling voor het aantal op te vangen asielzoekers;
2. Invloed op exploitatie van de langjarige opvanglocatie borgen;
3. Goede inburgering/ integratie van asielzoekers in de Veenendaalse samenleving;
4. Een bijdrage leveren aan de huisvesting van Veenendaalse jongeren, spoedzoekers en statushouders.

Proceshistorie en eerdere besluitvorming

Sinds augustus 2022 vangt de gemeente Veenendaal aan de Wageningselaan 2 asielzoekers op. Op dit moment is de opvang onder verantwoordelijkheid van het college van B&W in de vorm van een crisishulpopvang. Al geruime tijd zijn er gesprekken met het COA omtrent een langjarige opvanglocatie onder verantwoordelijkheid van het COA.

De gemeenteraad is tussentijds geïnformeerd over de plannen omtrent een langjarige opvanglocatie en vorige jaar mei ook beeldvormend bijgepraat over de stand van zaken op dat moment en de gewenste aanpak van de gemeente Veenendaal als het gaat over asielopvang.

Argumenten

1.1. Op deze locatie is het mogelijk om structureel invulling te geven aan (een deel) van de wettelijke taakstelling om asielzoekers op te vangen.

Sinds 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. Daarin krijgen gemeenten structureel de wettelijke taak te zorgen voor een aantal asielopvangplekken. De gemeente Veenendaal moet op dit moment 370 asielplekken realiseren. De locatie levert met circa 250 plekken gedurende 20 jaar een structurele bijdrage aan deze opgave.

1.2 Met deze locatie geven we invulling aan onze morele plicht om een eerlijk aandeel te leveren in de opvang van mensen die het nodig hebben.

Nog iedere dag melden zich in Nederland mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of geweld. Gemeenten met aanmeldcentra, zoals Ter Apel, kunnen deze opvang niet alleen aan. In Veenendaal voelen we ons medeverantwoordelijk voor een eerlijke spreiding van vluchtelingen over Nederland, met en zonder Spreidingswet.

1.3 De locatie is na verbouwing en herinrichting geschikt voor langdurige opvang

Nadat het college de bestuursovereenkomst is aangegaan gaat het COA over tot het verwerven van deze locatie. Het COA gaat de locatie, voor haar rekening en risico, verbouwen en herinrichten. De afgelopen twee jaar is gebleken dat deze locatie geschikt is voor een opvanglocatie en na de verbouwing en de herinrichting kan deze locatie gebruikt worden als langjarige opvanglocatie.

1.4 Beschikbaarheid van (maatschappelijke) voorzieningen en draagkracht van de samenleving zijn belangrijk voor succesvolle inburgering en integratie.

Een belangrijk doel van VISA | Veenendaal is een bijdrage leveren aan goede inburgering en integratie van asielzoekers in de Veenendaalse samenleving. Het reeds getoonde brede draagvlak bij de huidige crisisnoodopvang binnen onze gemeente, waarbij wij altijd kunnen rekenen op de inzet van een grote groep vrijwilligers, ondernemers en maatschappelijke partners, heeft ervoor gezorgd dat wij als gemeente vertrouwen hebben in de draagkracht van de samenleving. Het is belangrijk om te blijven investeren in deze draagkracht. Juist voor het bevorderen van wederzijds begrip en het voorkomen van spanningen.

Een langjarige opvanglocatie vraagt om langdurige en intensieve inzet van zowel de gemeente als maatschappelijke partners. De mate van succes is afhankelijk van diverse factoren, waaronder de beschikbaarheid van voorzieningen en de samenwerking met partners in onze gemeente. Ook de beschikbaarheid van (taal)onderwijs, werkgelegenheid en een ondersteunend sociaal netwerk dragen bij aan een succesvolle inburgering en integratie.

1.5 De realisatie van de 48 flexwoningen op het voorterrein levert een bijdrage aan de woningvoorraad van de gemeente Veenendaal en deze woningen worden ingezet voor de huisvesting van jongeren, spoedzoekers en statushouders.

De toevoeging van 48 flexwoningen op het voorterrein levert een belangrijke meerwaarde voor de woningvoorraad binnen de gemeente Veenendaal. Deze woningen bieden een oplossing voor verschillende doelgroepen met dringende huisvestingsbehoeften. Jongeren krijgen hiermee meer kansen om zelfstandig te wonen in een tijd waarin betaalbare woonruimte schaars is. Spoedzoekers, zoals mensen die door persoonlijke omstandigheden snel onderdak nodig hebben, kunnen rekenen op een tijdelijke woonruimte. Daarnaast draagt de huisvesting van statushouders bij aan het voldoen aan de wettelijke taakstelling van de gemeente, terwijl zij ook de mogelijkheid krijgen om te integreren in de lokale samenleving. Dit project ondersteunt dus niet alleen de groei van de woningvoorraad, maar bevordert ook sociale inclusie en biedt oplossingen voor urgente woonvragen.

De flexwoningen maken onderdeel uit van het totaal aan afspraken die de gemeente met het COA heeft gemaakt. De flexwoningen worden, door het COA, om niet aan de gemeente geleverd en ten tijde van exploitatie huurt de gemeente (of de partij die op dat moment de exploitatie verzorgt) de ondergrond van het COA.

1.6 Met de aankoop van het terrein en het pand door het COA is een economische drager gevonden voor het behouden van de monumentale elementen (voorzijde van het Belcompany gebouw en de monumentale trap) en blijven deze behouden voor de toekomst.

In het totaal van de afspraken met het COA zijn naast de aankoop en verbouwing van het kantoorgebouw afspraken gemaakt over de toevoeging van 48 flexwoningen. Door het totaalpakket van afspraken is er een economische drager gevonden voor het behouden van de monumentale elementen. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat het voor ons als gemeente niet mogelijk is om zelf deze locatie te verwerven en te verbouwen voor de huisvesting van Veenendaalse jongeren, spoedzoekers en statushouders. Doordat er naast een langjarige opvanglocatie nu ook flexwoningen worden gerealiseerd, neemt het aantal beschikbare woningen in de Veenendaalse woningvoorraad toe.

2.1 In de bestuursovereenkomst worden afspraken gemaakt om de leefbaarheid en veiligheid op de locatie en in de openbare ruimte rondom de locatie te borgen.

In de bestuursovereenkomst worden afspraken uitgewerkt over randvoorwaarden voor exploitatie door het COA. Daarbij maken wij expliciet afspraken over de betrokkenheid en de visie van de gemeente

Veenendaal.

Het gaat om afspraken over (telefonische) bereikbaarheid van de locatie, beveiliging, welke doelgroepen op de locatie wonen, hoe gecommuniceerd en gehandeld wordt bij ernstige ongeregelde incidenten met betrekking tot de veiligheid op de locatie en in de openbare ruimte. De afspraken dragen eraan bij dat het gemeentebestuur, binnen de wettelijke mogelijkheden, invloed houdt op de exploitatie van de langjarige opvanglocatie en de wijze waarop opvang in Veenendaal vorm wordt gegeven.

2.2 De bestuursovereenkomst borgt dat uitvoering door het COA aansluit op de Utrechtse aanpak en de visie van de gemeente Veenendaal.

In de bestuursovereenkomst is vastgelegd dat de exploitatie van de locatie aan moet sluiten op de visie en aanpak van de gemeente Veenendaal.

In de Provinciale Regietafel (PRT) van mei 2023 hebben de Utrechtse bestuurders de Utrechtse Aanpak voor de asielopgaves vastgesteld. Deze aanpak bestaat uit zes pijlers:

- Maat en schaal passend bij de omgeving
- Gemengde woonvormen
- Combinatie met andere (maatschappelijke) functies
- Stabiel leef- en leerklimaat voor kinderen
- Regionale doorstroming
- Intergemeentelijke samenwerking

Deze Utrechtse aanpak en de ervaringen die we binnen onze gemeente opgedaan hebben tijdens het zelf uitvoering geven aan de crisisnoodopvang hebben we vertaald naar Veenendaalse uitgangspunten als het gaat over de manier waarop wij asielzoekers en vluchtelingen in Veenendaal willen en gaan opvangen: VISA | Veenendaal.

VISA | Veenendaal is het kwaliteitskader waarmee de gemeente Veenendaal gelooft asielopvang op een kwalitatief goede manier vorm te kunnen geven. Deze aanpak is uitgewerkt in het magazine 'Niet het vele is goed, maar het goede is veel' die als bijlage bij dit raadsvoorstel is toegevoegd. (Bijlage 4)

2.3 In de bestuursovereenkomst maken we afspraken over het kader waarin het COA uitvoering geeft aan de opvanglocatie en welke bijdrage de gemeente, op basis van VISA | Veenendaal, daaraan levert.

Sinds begin 2024 is binnen de gemeente Veenendaal het programma Opvang in Veenendaal actief. Binnen dit programma zijn er vijf thema's waarop de desbetreffende beleidsadviseurs aangesloten zijn.

1. Inburgering, werk en inkomen
2. Veiligheid
3. Huisvesting
4. Onderwijs, gezondheid, welzijn en sport
5. Communicatie.

De uitgangspunten van de gemeente Veenendaal zijn, om een goed en overzichtelijk beeld te geven van de Veenendaalse visie, uitgewerkt in het magazine 'Niet het vele is goed, maar het goede is veel' (bijlage 4). Zingeving, werk en integratie in de samenleving staan vanaf de eerste dag dat een asielzoeker in Veenendaal is centraal. De eerste zes maanden bieden we kansen voor vrijwilligerswerk in het community café, daarna krijgen zij de mogelijkheid om betaald werk te vinden. Met het COA is afgesproken dat het overgrote deel van de statushouders op de opvanglocatie in Veenendaal of binnen de provincie Utrecht blijft wonen. Het opgebouwde netwerk, de vertrouwde omgeving, school en werk blijven daardoor behouden. Dat is goed voor het welzijn van de

statushouders en versnelt de inburgering. Dit biedt niet alleen voordelen in de opvang van asielzoekers, maar vooral ook in de huisvesting van statushouders en het inburgeringsproces van de desbetreffende statushouders.

VISA | Veenendaal is het kwaliteitskader waarmee de gemeente Veenendaal gelooft asielopvang op een kwalitatief goede manier vorm te kunnen geven. Om uitvoering te kunnen geven aan VISA | Veenendaal is er inzet vanuit onze gemeentelijke organisatie noodzakelijk. Met het COA zijn er in de bestuursovereenkomst en bijbehorende werkafspraken, afspraken gemaakt waarin beschreven staat dat VISA | Veenendaal het kader is waarin en waarmee we aan de slag gaan. Per jaar maken we een plan hoe we in het komende jaar concreet vorm gaan geven aan VISA | Veenendaal en welke (ambtelijke) inzet daarvoor nodig is. Op basis van dat plan wordt door het Programma Opvang in Veenendaal een begroting opgesteld en deze wordt door beide partijen (gemeente en COA) vastgesteld. Achteraf worden de daadwerkelijk gemaakte kosten aan het COA gefactureerd.

Alternatieven

Op korte termijn zijn geen alternatieven beschikbaar die voor een groot deel in de wettelijke taakstelling voor het opvangplekken voor asielzoekers kunnen voorzien.

Kanttekeningen

1.1 Om aan de wettelijke taakstelling voor asielopvang te voldoen zijn meer opvangplekken noodzakelijk.

De taakstelling voor het opvangen van asielzoekers is voor de gemeente Veenendaal op dit moment 370 plekken. Daarmee is deze locatie niet voldoende om de totale taakstelling in te vullen. Het college onderzoekt de mogelijkheden voor een aanvullende locatie voor de resterende taakstelling (120 opvangplekken) en informeert daarover u als gemeenteraad.

In de afgelopen periode hebben wij meerdere mogelijke locaties onderzocht om te kijken of het mogelijk is daar een tweede opvanglocatie te beginnen. Tot op heden zijn er zeer weinig geschikte opvanglocaties en bij een geschikte locatie is het COA helaas niet tot (financiële) overeenstemming gekomen met de eigenaar. Wij blijven altijd in de breedte van het opvangdossier zoeken naar mogelijkheden om onze bijdrage te blijven leveren in de totaalopgave.

1.2 Door gewijzigd beleid zijn op termijn mogelijk minder opvangplekken nodig en/of komt de wettelijke grondslag voor het realiseren van opvangplekken te vervallen.

Het nieuwe kabinet wil de instroom van asielzoekers (mogelijk) sterk beperken. Als dit vorm krijgt en in wetgeving wordt vastgelegd, neemt de taakstelling voor asielopvang voor gemeenten af en is deze opvanglocatie mogelijk niet meer nodig. Het kabinet spreekt ook uit dat zij de doelstelling heeft om de Spreidingswet te laten intrekken. Het realiseren van een langjarige opvanglocatie doen wij niet alleen omdat dit onze wettelijke taak is vanuit de Spreidingswet, maar ook omdat wij onze maatschappelijke verantwoordelijkheid willen nemen. Met en zonder Spreidingswet willen we een eerlijk aandeel leveren in de opvang van mensen die het nodig hebben.

Indien de opvanglocatie, na 20 jaar of zoveel eerder, niet meer noodzakelijk is, heeft de gemeente Veenendaal het recht van eerste koop van het terrein inclusief het pand. Het is echter niet te verwachten dat de locatie op korte termijn overbodig wordt vanwege de doorlooptijd voor het maken van nieuwe wetgeving die de asielinstroom moet beperken, de tijd die het de IND kost om de grote achterstanden weg te werken en het tekort aan woningen voor statushouders bij gemeenten. Ook

benadrukken wij dat, zodra er al een politieke meerderheid instemt met het intrekken of aanpassen van de Spreidingswet, dit proces waarschijnlijk nog 1 tot 2 jaar in beslag gaat nemen. Dit gelet op de doorlooptijd van wetgevingstrajecten.

1.3 Besluitvorming over wijziging van het planologische kader vindt plaats zodra het COA een aanvraag doet, naar verwachting rond de zomer van 2025.

Het COA treft momenteel voorbereidingen voor een conceptaanvraag en dient deze op korte termijn in. Vervolgens wordt de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) aangevraagd. Hiervoor geldt bindend adviesrecht van de gemeenteraad. Als er wordt gekozen voor een wijziging van het omgevingsplan in plaats van een BOPA, dan is de raad bevoegd om dit plan vast te stellen. We verwachten in het derde kwartaal een voorstel aan de raad voor te leggen. Tijdens de voorbereidingen is duidelijk geworden dat er twee aandachtspunten zijn.

Dat betreft de geurcirkel van Sanorice en de monumentale status van het pand op het voorterrein.

1) Geurcirkel Sanorice

De conclusie van het voorlopige onderzoek naar de geurhinder is dat voor de locatie het beschermingsniveau voor “wonen in een werkomgeving” van toepassing is. In de Overgangszone Het Ambacht zijn op dit moment meerdere bedrijfswoningen, waarvoor dit beschermingsniveau geldt. Uit de berekeningen blijkt dat de waarden op de COA-locatie aan de betreffende normen voldoen. Hierover kan echter pas definitief uitsluitsel worden gegeven op het moment dat de OdrU in het kader van de Omgevingsvergunningsaanvraag haar goedkeuring geeft.

2) Monumentale status pand

In de plannen van het COA worden op een gedeelte van het voorterrein aan de Wageningselaan flexwoningen geplaatst, waarmee deels het zicht op het gemeentelijke monument wordt onttrokken. Bij de positionering van de units is rekening gehouden om het zicht op de voorgevel zoveel mogelijk te behouden. Hierover heeft vooroverleg plaatsgevonden met de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (CRK), waar de CRK heeft aangegeven onder voorwaarden akkoord te kunnen gaan met plaatsing. Hierover vindt in de komende tijd echter nog overleg plaats. De uitkomst hiervan wordt verwerkt in de Omgevingsvergunningsaanvraag.

De gemeente Veenendaal en het COA maken na het verstrekken van de Omgevingsvergunning afspraken over ruimtelijke, technische en planningsaspecten. Het is op dit moment niet uitgesloten dat deze aspecten nog van invloed kunnen zijn op sommige afspraken in de bestuursovereenkomst. Indien dit het geval is dan wordt dit verwerkt in een allonge op de bestuursovereenkomst.

1.4 Er zijn momenteel nog geen afspraken met VeenVesters over de exploitatie zodra de woningen in bezit zijn van de gemeente Veenendaal.

Met VeenVesters hebben er oriënterende gesprekken plaatsgevonden waarin gesproken is over de flexwoningen. VeenVesters heeft op dat moment aangegeven positief tegenover de exploitatie van deze woningen te staan. Het is van belang om heldere afspraken te maken over beheer, onderhoud en eventuele verhuurcriteria, zodat de woningen op een duurzame en doelmatige manier worden ingezet voor de beoogde doelgroepen. De concrete afspraken worden in een later stadium uitgewerkt en vastgelegd. Hiermee wordt geborgd dat de exploitatie aansluit bij zowel de gemeentelijke beleidsdoelen als de praktische uitvoerbaarheid. Tot die tijd blijft het uitgangspunt dat de woningen in eerste instantie beschikbaar worden gesteld voor jongeren, spoedzoekers en statushouders, zoals in dit voorstel is beschreven.

2.1 De bestuursovereenkomst en aanvullende werkafspraken zijn gebaseerd op de huidige kennis. De afspraken in de bestuursovereenkomst en de aanvullende werkafspraken zijn gebaseerd op de huidige kennis en stand van zaken. Indien wijzigingen noodzakelijk zijn, worden deze op onderdelen doorgevoerd of wordt een allonge aan de bestuursovereenkomst toegevoegd.

Participatie

Het participatietraject voor langjarige opvang in Veenendaal had als doel, om bij iedereen die betrokken is (of zich betrokken voelt), op te halen wat er nodig is om aan de Wageningsesteen 2 een langjarige opvanglocatie te vestigen. Daarnaast wilde de gemeente inwoners en overige belanghebbenden informeren over het onderzoek naar langjarige opvang en het besluitvormingsproces daarbij. Participatie is ingezet op trede 2 van de participatietrap (inventariseren – meedenken).

In de eerste maanden van 2024 zijn bijeenkomsten met omwonenden, omliggende bedrijven en verenigingen georganiseerd. Omwonenden zijn hier via een brief persoonlijk voor uitgenodigd. Via de Rijnpost zijn alle andere Veenendalers die zich betrokken voelen ook uitgenodigd. In deze bijeenkomsten is veel informatie verzameld over hoe de opvang op een goede manier uitgevoerd kan worden. Deze informatie is verwerkt in de uitgangspunten en afspraken zoals ze nu voorliggen. Om een goede terugkoppeling te geven aan de mensen die input hebben geleverd, hebben we ervoor gekozen om een magazine te maken waar de Veenendaalse aanpak in weergegeven is (zie bijlage 4). Zie voor een overzicht van de participatie het participatieverslag (bijlage 5).

Wat betekent dit besluit voor inwoners?

De opvang van asielzoekers op deze locatie wordt voor een periode van 20 jaar voortgezet. Met de aanpak VISA Veenendaal geloven wij erin dat wij opvang op een goede manier kunnen realiseren. Dit doet de gemeente Veenendaal niet alleen, maar hiervoor werken wij samen met het COA. Voor klachten over de locatie is een speciaal telefoonnummer en e-mailadres van het COA beschikbaar dat altijd bereikbaar is. Indien er onverhoopt sprake is van overlast dan is in de bestuursovereenkomst en de bijbehorende werkafspraken geborgd welke mogelijkheden er zijn hierin te handelen.

Inwoners kunnen deelnemen in de klankbordgroep om de relatie tussen bewoners van de locatie en omwonenden te versterken. In en om het gebouw worden voorzieningen gerealiseerd in de vorm van horeca, werk en studieplekken en een ontmoetingsruimte (het community café), die zowel door bewoners van de opvanglocatie als van de flexwoningen, omwonenden en overige belangstellenden gebruikt kunnen worden. Deze voorzieningen en activiteiten worden vanuit de gemeente gecoördineerd. De gemeente heeft en behoudt een sterke regierol als het gaat over de opvang van asielzoekers binnen de gemeente Veenendaal.

Aanpak / uitvoering

Na het besluit van de raad gaat het college de bestuursovereenkomst en aanvullende werkafspraken aan.

In het magazine 'Niet het vele is goed, maar het goede is veel' zijn de uitgangspunten en de (gewenste) werkwijze van de gemeente Veenendaal verder uitgewerkt. Op deze manier kunnen wij op een goede manier invulling geven aan de opvang van asielzoekers in Veenendaal. Dit magazine wordt na besluitvorming verspreid over diverse openbare locaties in Veenendaal en geïnteresseerden kunnen dit magazine via de website inzien of een aanvraag doen om een hardcopy versie te ontvangen.

Om een duidelijke regierol te behouden wil de gemeente Veenendaal een relatiemanager aanstellen die een directe lijn heeft met de locatiemanager van het COA.

De ruimtelijke procedure volgt waarschijnlijk rond/kort na de zomer van 2025.

Voor de periode na 1 juli 2025 (tot dan is er in principe een CNO onder verantwoordelijkheid van het college) tot de start van de verbouwing en voor de periode tijdens de verbouwing moeten we nog afspraken maken met het COA. Hier gaan we nadat er een besluit is genomen over de langjarige opvanglocatie mee aan de slag.

Communicatie over dit besluit

Het college heeft na haar besluit een persbericht verstuurd over het plan rondom de langjarige opvanglocatie. Na besluitvorming wordt het magazine (bijlage 4) verspreid op diverse openbare locaties in Veenendaal en geïnteresseerden kunnen dit magazine via de website inzien of een aanvraag doen om een hardcopy versie te ontvangen.

Evaluatie

De raad wordt, tijdens de ontwikkelfase en in de eerste periode na ingebruikname van de langjarige opvanglocatie, actief geïnformeerd over de ontwikkelingen op de locatie.

Kosten, baten, dekking

De kosten en baten van de opvanglocatie worden geregeld op basis van het Faciliteitenbesluit COA, aanvullende afspraken uit de bestuursovereenkomst en werkafspraken tussen de gemeente Veenendaal en het COA. Hieronder volgt een overzicht van de financiële aspecten:

Faciliteitenbesluit

De financiële regelingen voor gemeenten met een opvang voor asielzoekers zijn vastgelegd in het Faciliteitenbesluit opvangcentra. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt jaarlijks de normbedragen vast voor de vergoedingen ervan en publiceert ze in de septembercirculaires van het gemeentefonds.

Het COA verzoekt gemeenten elk jaar om een opgave van het aantal asielzoekers dat op 1 januari van dat jaar op het adres van de COA-opvang staat ingeschreven in de Basisregistratie personen (BRP). Op basis van die opgaven berekent het COA de bijdrage voor dat jaar. De gemeente ontvangt een toekenningsbrief van het COA. De betaling verloopt via een decentralisatie-uitkering van het ministerie van BZK.

Gemeenten waarmee het COA een bestuursovereenkomst heeft bestaan de volgende regelingen:

1. Vergoeding Capaciteitsplaatsen

Voor bewoners van een COA-locatie die niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie personen (BRP) heeft een gemeente recht op een vergoeding voor algemene voorzieningen zoals openbaar vervoer en infrastructuur (artikel 3, Faciliteitenbesluit). Deze vergoeding Capaciteitsplaatsen compenseert de gelden die gemeenten daarvoor per inwoner ontvangen vanuit het gemeentefonds. De hoogte ervan wordt als volgt berekend:

$(\text{capaciteit opvanglocatie}) \times (\text{uitkeringsbedrag}) \times (\text{uitkeringspercentage}) \times (90\% \text{ bezettingsgraad})$
minus $((\text{aantal in de BRP ingeschreven asielzoekers}) \times \text{uitkeringspercentage})$.

2. Vergoeding Wooneenheden

Ter compensatie van gemiste inkomsten vanuit de onroerendezaakbelasting (ozb) hebben gemeenten recht op de vergoeding Wooneenheden (artikel 4, Faciliteitenbesluit). 5 bewoners vormen samen 1 wooneenheid.

Er is een eerste indicatieve berekening gemaakt welke vergoeding de gemeente Veenendaal, op dit moment, zou ontvangen bij een opvanglocatie met 250 opvangplekken voor de capaciteitsplaatsen en de wooneenheden. In totaal bedraagt deze indicatieve vergoeding voor capaciteitsplaatsen en de wooneenheden vanuit het Faciliteitenbesluit: € 137.576.

3. Vergoeding voor voorlichtingskosten

Bij de vestiging van een opvangcentrum wordt door het orgaan aan de gemeente een eenmalige uitkering (€ 11.345) verstrekt als bijdrage in de kosten van door de gemeenten te verzorgen taken in het kader van voorlichting met betrekking tot de vestiging van het opvangcentrum en de subsidiëring van vrijwilligersgroepen die werkzaamheden verrichten in of ten behoeve van het opvangcentrum.

4. Huisvestingsbudget basisonderwijs

Gemeenten kunnen voor de huisvestingskosten van het basisonderwijs aan asielzoekerskinderen een beroep doen op de Regeling onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers (OHBA-regeling).

Gemeenten kunnen onderwijshuisvestingsbudget aanvragen wanneer:

- zij een nieuw opvanglocatie openen of de vestigingsduur van een bestaande opvanglocatie verlengen
- meer kinderen onderwijs volgen dan het aantal kinderen waarvoor eerder budget is verstrekt
- de looptijd van een eerder verstrekt budget is verstreken

Te zijner tijd wordt nader onderzocht of er sprake is van extra huisvestingskosten en wordt indien nodig een aanvraag ingediend bij het Rijk.

Extra kosten boven het Faciliteitenbesluit

Indien de gemeente extra kosten maakt die niet door het Faciliteitenbesluit worden gedekt, kan het COA – met goedkeuring van de Minister van Justitie en Veiligheid – een aanvullende uitkering verstrekken. Het uitgangspunt hierbij is dat de gemeente in redelijkheid gecompenseerd wordt voor alle voorbereidings- en exploitatiekosten.

Vergoeding voor VISA | Veenendaal

Het COA vergoedt de volledige kosten voor de uitvoering van het programma VISA | Veenendaal, waaronder:

- Inzet van personeel, zoals de relatiemanager en programmamleden.
- Kosten voor de uitvoering van projecten die een bijdrage leveren aan VISA | Veenendaal.
- Realisatie en exploitatie van een fysieke plek om VISA | Veenendaal vorm te geven, bijvoorbeeld een community café.

De programmakosten worden jaarlijks begroot door het programma en afgestemd met COA en aan het einde van het jaar gefactureerd aan het COA op basis van daadwerkelijk gemaakte kosten.

Relatiemanager en voorbereidende kosten

Het COA dekt de organisatiekosten van de gemeente die verband houden met de inzet van een relatiemanager (20-30 uur per week in het eerste jaar, met evaluatie na één jaar). Ook voorbereidende kosten voor de opening van de opvanglocatie kunnen door de gemeente worden gedeclareerd bij het COA op basis van een kostenoverzicht en factuur.

De kosten worden in principe volledig vergoed door het COA, mits zij vallen binnen de begroting die voor dat jaar vastgesteld is. De langjarige kosten worden jaarlijks begroot en geëvalueerd, waarbij de stuurgroep (gemeente & COA) toeziet op een doelmatige en effectieve inzet van middelen.

Met deze afspraken is geborgd dat de gemeente Veenendaal wordt gecompenseerd voor alle inspanningen en dat de opvanglocatie op een duurzame wijze kan worden gerealiseerd en beheerd.

College van burgemeester en wethouders,
verzonden namens

Sjoukje Deelstra
secretaris

Gert-Jan Kats
burgemeester

Bijlagen

1. Bijlage 1 & 2 – Concept bestuursovereenkomst inclusief aanvullende werkafspraken
2. Bijlage 3 – afsprakenkader flexwoningen
3. Bijlage 4 – Magazine 'Niet het vele is goed, maar het goede is veel'
4. Bijlage 5 - Participatieverslag